

הרוטציה לפי ההלכה

המילה "רוטציה" אינה מופיעה בתנ"ך, כפי שמלמדת הקונקורדנציה. פרשות של חלוקת-שילטון — כמו בין אברהם ולוט, יעקב ועשו, רוד ואבשלום — הסתדרו בצורה אחרת. גם במישנה ובתלמוד אין זכר למושג זה. אבל להלכה יש מה לומר בסוגיה זו. על כך למדתי בשבוע שעבר במינון הכנסת מפי בקריבתורה.

אחד מגדולי התורה פסק הלכה בעניין זה, כאשר נדרש מנחם פרוש מאגודת ישראל לקיים רוטציה. ההלכה אומרת: אסור! התפקיד הציבורי אינו רכוש הפרטי של בעליו, ועל כן אינו יכול להעבירו כמו בקונפיון או טלנת. התפקיד הוטל עליו מטעם הציבור, והוא רכוש הציבור; רק הציבור יכול להעבירו לאחר. הסכם רוטציה אינו תקף, אם לא הוצג לבחורים בעת הבחירה. בוחרי המערך בבחירות האחרונות לא נחרו ביצחק שמיר, ובוחרי הליכוד לא נחרו בשימרון פרס. העיסקה שנעשתה ביניהם אחרי הבחירות פסולה מעיקרה, מפני שלא נעשתה על דעת הבחורים ולפי כוונתם.

מכיוון שפרס ושמיר נשמעים לרתיים בכל שאר העניינים, מדוע שלא ילכו ביחד לכותל המערבי, יתחבו בין האבנים פתק וימתו להכרעה אלוהית?

אנדרטה לאוייב

האלוף משה (בריל) בריכוכבא אינו חפץ בהקמת אנדרטות לחללים המצריים ליד פלוג'ה ועזה, ומוכן לוותר גם על האנדרטות לחללים הישראליים כסיני. אנדרטות אלה, שעליהן הוסכם בחוזה השלום, מוזיקות ומסוכנות בעיניו.

אני רוצה להתנגד לדיעה זו בכל החריפות. אני מצפה ליום שבו אעמוד, יחד עם כל לוחמי גיבעתי, בטקס חנוכת האנדרטה המצרית בפלוג'ה, ואצדיע לחיילי האוייב, שאותם כיבדנו במלחמתם ובמותם.

לפני כמה שנים ליוויתי את מנחם בגין שביקר במצריים, והומגתי עלידי אנוור אל-סאראת, להשתתף בסעודת-הערב החגיגה, שנערכה ברחבה שר לפני ארמון-הלומות. בין המוז' המנים היה גם שימרון אבידן, המפקד האגדתי של חטיבת גיבעתי במלחמת-העצמאות. הי איש האחראי יותר מכל אדם אחר לעצירת הצבא המצרי בין יבנה ואשדוד. הושיבו אותנו ליד שולחנות שונים.

בריל

גת, ליד קריית-גת של היום. אבידן זכר שנפצעתי קשה בעיראק אל-מנשיה, והציע לי לגשת ולערוך היכרות עם המצרי. עשיתי זאת מייד. לחצתי ידיים בחמימות עם גבר נאה, שהציג את עצמו כמי שהיה אז מפקד המרגמות על התל. דיברתי על הקרב, שבו מילאנו שנינו את חובתנו החיילית למען ארצותינו, והבטחנו איש לרעהו שאחרי כינון השלום נערוך כינוס משותף של החיילים הקרובים משני הצדדים, שעמרו אלה מול אלה בימים הנואשים של קרבות-ההכרעה.

השלום קם רק כעבור זמן. וביתניים נעברה האווירה הלכבית, הנלהבת, ששררה באותה ארוחה. החלום של כינוס-הלוחמים נדחה, כמו חלומות רבים אחרים. אך אם תקום האנדרטה, אנחנו נהיה שם.

ומי שחושב אחרת אינו חייל, ומעולם לא היה חייל — ולא חשוב מהן דרגותיו, ואילו מדים הוא לובש. יש כללי-מישחק לחיילים הקרובים, יש מוסר חיילי. בלעדיתם, אין החייל אלא בריון במדים.

שלום על ישראל

האלוף (מיל') יהושע שגיא מחפש ג'וב במפלגה הליברלית בליכוד, וביתניים הוא מפרסם שבחים נלהבים על הרבי מלוי באביב, נושא רגל האומנות החשובה ביותר. המחשבה הראשונה שחלפה בראשו: מה הפלא? כל השותפים לפשע של לבנון נחשפים לאט-לאט. בגין, שרון, רפול, עכשיו שגיא. ראו בירי מי פקידנו את צה"ל ואת טובי בנינו, לחיים ולמוות.

ואז באה המחשבה השניה: שטויות! שגיא מנסה לכפר על עוונתו. הוא הפך פאציפיסט. הוא רוצה לשים קץ למלחמות ולהשיג את השלום.

הוא התייאש מכל תנועות-השלום. שלום עכשיו. יש גבול. הוא חיפש דרך חדשה. והוא מצא.

הפיתרון: חזרה המונית בתשובה של הנוער העברי. אלפים חוזרים בתשובה. החוזרים בתשובה אינם משרתים בצבא. יש צורך לקצץ אוגדה ממצבת צה"ל. פחות חיילים — פחות נשק. פחות טנקים, העולים הון, פחות מטוסים. העולים הון-עתק, כך — ורק כך — אפשר לקצץ בישראל את תקציב-הביטחון. עוד אלפים חוזרים בתשובה, רכבות. עוד אוגדה הולכת. החילות מצטמקים מחוסר כוח-אדם. מוכרים נשק לכל העולם, כי אין בו עוד שימוש.

ולבסוף — גין ברירה. לא נשאר מי שיילחם. לא עוד לבנון. לא עוד סוריה. אם לא ירדו. השלום המיוחל מגיע.

רק אדם בעל-חזון, כמו יהושע שגיא, יכול היה להגות תוכנית גאונית כזאת.

שר משחת

כשראיתי את סירטה של מיכל בת-אדם, המאהב. חשבתי על טובה סנהדראי. אומנם, מיכל לא היתה מכניסה את טובה סנהדראי לסרט שלה כמאהבת צעירה, מה גם שחשיפת השריים היתה, כנראה, כרטיס-הכניסה לסרט. טובה סנהדראי היתה חברת-יכנסת מטעם המפד"ל. חשבתי עליה מפני שבסרט מופיעה קטינה האמורה להיות בת 16 או 17. כשראיתי אותה במסיבה שאחרי ההצגה, נראתה כבת 15. בסרט היא חושפת את שדיה, כמו כולן. וזה לא היה מוצא חן בעיניי טובה סנהדראי.

סנהדראי הכריחה את הכנסת לחוקק חוק האוסר לצלם צעירה טובה סנהדראי.

אונייה גרמנית חזרה לגרמניה, ערב עליית היטלר לשלטון. יהודי אחד, גמד אחד והרכבה נאצים נתקלים אלה באלה על הסיפון, חבורה של שוטים המפליגים בצוותא לעבר החורבן. ספינת-השוטים של פליני מפליגה ערב מילחמת-העולם הראשונה. היא מביאה את אפרה של זמרת מפורסמת אל אי מולדתה, ועל סיפונה מצטופפים זמרים ומנצחים, חובבי-האופרה ומעריצי-הזמרת המנוחה מכל הארצות. האוניה מפליגה לאורך החוף של סרביה (יוגוסלביה של אז), ולאיש מן הנוסעים לא איכפת שבאותה שעה עצמה נרצח שם איזשהו דוכס אוסטרי. מוכן שכלל לא עולה על דעתם שמאורע זה ישנה את גורל האנושות — עד שהם נתקלים במפלצת מפחידה, ברמותה של אוניית-מלחמה אוסטרו-הונגרית.

אבל העלילה אינה חשובה. יש כאן שפע כה רב של דמויות, של סצנות, של מציבים, של הומור, של מוסיקה, עד כי נדמה, אחרי 128 דקות של צפייה, שהסרט היה צריך להימשך עוד שתיים-שלוש לפחות.

מכס בן 80

עילעלתי בהיסח-הרעת בכתבי-עת גרמני כלשהו, כאשר נתקל במטי בשם מורגש: מכס שמלינג.

מכס שמלינג, כך נאמר בידיעה, חגג את יום-הולדתו ה-80. הוא אמר: „אני רוצה לחיות עד גיל 99." לשם כך הוא מתעמל. מישקלו עלה רק בשיבעה קילו מאז ימי-היוהרה שלו. הוא מתחיל את יומו ב-15 כפיפות-ברך ומבלה בערב 30 דקות על אופני-הבית שלו. הוא נשי עריין לשחקנית המפורסמת, שאותה נשא ב-1933. מדי יום הוא נוהג במכונית למישרדו. הוא מנהל את מכירות קוקה קולה בגרמניה.

אז מה מעניין בזה? מי זה, לכל הרוחות, מכס שמלינג? את: מכס שמלינג היה אלוף גרמניה באיגרוף במישקל כבד. לפני 55 שנה נחל ניצחון שנוי-במחלוקת על ג'ק שארקי בניו-יורק. במשך שנתים היה אלוף-העולם. ומה זה נוגע לאדם כמוני, שמעולם לא התעניין באיגרוף, ואף מתעב ספורט אלים זה?

אז ככה: זמן-מה אחרי עליית הנאצים לשלטון היה על מכס שמלינג להתמודד עם יהודי אמריקאי בשם מכס בר: זאת לא היתה סתם תחרות. היא נועדה לשמש כהוכחה ניצחת לנכונות תורת-הגזע: שמלינג, נציג הגזע העליון, התמודד עם בר, תתי-אדם יהודי בזוי. הייתי בן 9. מוכן שבכתיב-הספר שבו למרתי היתה התחרות הצפויה נושא בלעדי לשיחות במשך ימים רבים מראש. נדמה לי שכל הנוער הגרמני היה אחוז התרגשות. הכל היו בטוחים בניצחונו של האלוף הגרמני. זה היה ממש מוכן מאליו. אדולף היטלר בטח בו.

ורק אני, יהודי יחיד בבית-הספר, קיוויתי שיקרה ההיפך. מה זאת אומרת, קיוויתי? יחלתי התפללתי? רציתי בזה כפי שלא רציתי באותם הימים בשום דבר אחר! לבטוף הגיע היום הגדול, ומכס בר היהודי ניצח את מכס שמלינג הגדול. איזה אושר! איזו שימחה! הלכתי בין חברי-לכיתה כחתן בין אכלים. גבתי באותו יום כ-10 סנטימטרים לפחות (הייתי צעיר בשנה מכל בני-כיתתי, וגם קטן מהם). אני זוכר עד היום את האושר הזה. אני מניח שכך מרגישים כיום יהודי העולם כאשר צה"ל מנצח צבא ערבי כלשהו. כך הרגישו בוודאי ביום של אנטבה. משום-כך חרות השם מכס שמלינג בזיכרוני. לא שמעתי עליו מאז. אני רק יודע שב-1936 הוא נחליל נוקיאוט לג'ו לואי הגרול, שלא נוצח עד אז מעולם. נדמה לי גם שלא היה מעולם נאצי. אז שיחיה עד 120.

כל הכבוד

ברקוביץ

אחרי הניצחון על פטרוביץ' ויופיץ' וינקוביץ' רואיין ברקוביץ' ביץ'. הוא שיבח את קבוצתו, וזה היה טיבעי. אבל אז הוסיף דבר שאינו כליכך שיגרתו אצלנו. הוא שיבח את שחקני הקבוצה היריבה, ואמר: „כל הכבוד להם." את זה אין לומדים ברחוב הישראלי. וגם לא בתיכון, את זה לומדים בכיתה א'. מי היתה המורה של מיקי ברקוביץ' בכיתה א'?

במיקרה היכרתי אותה. שמה רחל אבנרי.

יש לי חלום

כשאני צופה במישחק-כדורסל, יש לי חלום חוזר. למשל: מכני תל-אביב (2 כושים, 3 לבנים) נגד ריאל מדריד (3 כושים, שני לבנים). ההימנורים. הישראלים רוכים. הספרדים מתוחים. הכושים מחייכים לעצמם. מישחק, הכל כרגיל. ולפתע — לפתע מתחילים כל חמשת הכושים לשחק קבוצה אחת, ומכריחים את חמשת הלבנים מנצחת הקבוצה ה—. נו טוב, זה לא קונץ.

אורי אבנרי אישי יותר

שמתחת לגיל 18 בעירום. אני ניהלתי בכנסת את האופוזיציה נגד חקיקה זו.

אדם הנאשם בבעילת קטינה יכול לטעון להגנתו שהצעירה היתה כליכך מפותחת, עד כי האמין שהיא מעל לגיל 17. הגנה זו אינה עומדת למי שמצלם קטינה. שאלתי מדוע. על כך השיב לי אחד מחברי-הכנסת: „כשאתה הולך לבעול קטינה, גובר עליך יצרן. אין לך זמן לעצור ולבקש את תעודת-הזהות שלה, כדי לבדוק בת כמה היא. אבל כשאתה הולך לצלם אותה, יש לך זמן. אז תבדוק!"

זה איננו מצדיק, כמוכן, את עצם קיום הצנזורה. אין בה כל צורך, כי כאשר יש עבירה על חוק, יש מכשירים אחרים לטפל בכך.

לא כתבתי על כך בשבוע שעבר, כי לא רציתי להלשין. אבל תמתתי. והנה באה הצנזורה ואסרה את הקרנת הסרט בגלל סיבה זו.

למען האמת, אילו אסרה הצנזורה את הקרנת כל השריים המופיעים בסרט, ובכללם גם השריים של מיכל בת-אדם עצמה, היה הסרט יוצא נשכר (ראה עמוד 4).

מיכל בת-אדם אינה אמינה בסצנות-מיני, והסצנות מסוג זה שהיא מביימת אינן אמיתיות. יש בהן הרגשה של זיוף וחובכנות של הצגת בית-ספר.

ספינת השוטים מפליגה שוב

למולי איני מבקר-קולנוע, אלא רק מבקר-קולנוע, ועל כן איני חייב לנתח את סירטו של פדריקו פליני, הספינה מפליגה. איך מנתחים סרט כזה. המהמם בעושרו וביופיזו הרי סרט אמיתי כזה הוא יצירת-אמנות שאינה תלויה במילים, ואין המילים יכולות לתארו, כפי שאינו יכולות לתאר פסל של מיכאל-אנג'לו או תמונה של ליאונרדו או סימפוניה של בטהובן.

מבחינה חיצונית מוזכר הסרט את ספינת השוטים, הסרט שנעשה על-פי סיפרה של אליזבת פוטס. בסרט ההוא מפליגה

„הספינה מפליגה": האפר בדרך לאוניה